

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4CdoPr/15/2024
Identifikačné číslo spisu:	1320209867
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1320209867.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D.. L. J., narodenej XX. I. XXXX, T., P. XXXX/XX, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie, Bratislava, Ulica 29. augusta 8 a 10, IČO: 30 807 484, o zaplatenie náhrady mzdy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne Okresnom súde Bratislava III) pod sp. zn. B3-24Cpr/29/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2024 sp. zn. 16CoPr/1/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2024 sp. zn. 16CoPr/1/2023 zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) rozsudkom z 24. mája 2022 č. k. 24Cpr/29/2020-111 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia náhrady mzdy určenej z jej priemerného zárobku za obdobie od 01. októbra 2017 do 24. júla 2019 v celkovej sume 33 921,95 eura a úroku z omeškania 5 % z dlžnej sumy priemerného mesačného zárobku za obdobie od 11. dňa nasledujúceho mesiaca až do zaplatenia.

1.1. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa bola 01. júla 2013 zo strany žalovanej daná výpoveď z pracovného pomeru z organizačných dôvodov, pričom výpovedná doba začala plynúť dňa 01. augusta 2013 a mala uplynúť 31. októbra 2013. Žalobkyňa listom doručeným žalovanej 31. októbra 2013 oznámila, že výpoveď považuje za neplatnú a trvá na ďalšom prideľovaní práce podľa pracovnej zmluvy. Zároveň bola od 29. júna 2013 práceneschopná z dôvodu zdravotných problémov s chrbticou, pričom podľa § 64 ods. 2 Zákonníka práce mal jej pracovný pomer skončiť uplynutím ochrannej doby, teda dňa 31. marca 2014. O neplatnosti výpovede rozhodol Okresný súd Bratislava I 28. apríla 2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdzujúci neplatnosť výpovede nadobudol právoplatnosť 25. júla 2019. V priebehu sporu - 01. októbra 2017, došlo u žalovanej k organizačnej zmene, v rámci ktorej bola zrušená sekcia dôchodkového poistenia (vrátane odboru opravných prostriedkov) a zriadená sekcia odvolacích konaní, právnej služby a legislatívy, v rámci ktorej vznikol odbor odvolacích konaní a žalôb dôchodkového poistenia. Po právoplatnosti rozhodnutia žalovaná (26. augusta 2019) ponúkla žalobkyňu pracovné miesto právnik na tomto odbore, ktoré

žalobkyňa odmietla, s odôvodnením, že jej pôvodné pracovné miesto v dôsledku organizačnej zmeny zaniklo.

1.2. Pre súd prvej inštancie nebola sporná skutočnosť, že žalobkyňa nevykonávala prácu už od 29. júna 2013 z dôvodu práceneschopnosti a že jej žalovaná po skončení práceneschopnosti a počas súdneho sporu prácu neprideľovala. Zároveň uviedol, že v spore medzi stranami išlo o právne posúdenie nároku na náhradu mzdy podľa príslušných ustanovení Zákonníka práce. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 4Cz/24/1982, R 44/1984) a Najvyššieho súdu ČSSR (sp. zn. 6Cz/11/68, R 10/1969), z ktorej vyplýva, že nároky zamestnanca pri neplatnom skončení pracovného pomeru sú osobitne upravené v § 79 Zákonníka práce, a preto nie je možné aplikovať všeobecné ustanovenia o náhrade mzdy pri prekážkach v práci podľa § 142 Zákonníka práce. Rovnako platí, že súd rozhodne o nároku na náhradu mzdy podľa stavu, ktorý je v čase vyhlásenia rozsudku. Podľa súdu prvej inštancie obdobie, počas ktorého prebiehal spor o platnosť skončenia pracovného pomeru, nemožno považovať za dobu, kedy žalobkyňa nepracovala z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa. Takáto situácia bola vytvorená samotným sporom medzi účastníkmi, pričom skutočným dôvodom neprideľovania práce žalobkyni bolo trvanie sporu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, a nie organizačná zmena u žalovanej. Súčasne neexistovala ani žiadna vecná súvislosť medzi prijatím organizačnej zmeny účinnou od 01. októbra 2017 a faktickým nevykonávaním práce žalobkyňou v dôsledku tejto zmeny, keďže žalobkyňa prácu nevykonávala nepretržite od 29. júna 2013 a sama uviedla, že sa o organizačnej zmene dozvedela až po právoplatnom skončení súdneho sporu o neplatnosť výpovede. Súd zároveň nepovažoval organizačnú zmenu za príčinu, pre ktorú by žalobkyňa objektívne nemohla vykonávať prácu, nakoľko ponúkané pracovné miesto zodpovedalo druhu práce podľa pôvodnej pracovnej zmluvy.

1.3. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj otázkou prípadného rozporu konania žalovanej s dobrými mravmi a usúdil, že žalovaná postupovala v rámci zákona; nezistil, žeby medzi stranami existovala akákoľvek dohoda, či už ústna alebo písomná, ktorá by žalobkyni zakladala ďalšie nároky na náhradu mzdy. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyni za obdobie do právoplatného skončenia súdneho konania o neplatnosť výpovede nevznikol nárok na náhradu mzdy pre prekážky v práci s tým, že žalovaná postupovala v súlade so zákonom a ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol, aplikujúc ustanovenia § 79 ods. 1, 2 a § 142 ods. 1 až 3 Zákonníka práce. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. mája 2024 sp. zn. 16CoPr/1/2023 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP). Neuznal tvrdenia žalobkyne ohľadom posúdenia prípustnosti nároku na náhradu mzdy z dôvodu prekážky v práci na strane zamestnávateľa za obdobie po výpovedi zamestnávateľa do právoplatnosti rozhodnutia súdu o neplatnosti výpovede; mal za to, že ide o nedôvodnú argumentáciu. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na objasnenie rozhodujúcich skutočností, pričom skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú ustanoveniu § 191 ods. 1 CSP a ich hodnotenie nevykazuje žiadny rozpor s pravidlami logického myslenia. Skutkový záver súdu prvej inštancie, že neprideľovanie práce žalobkyni nebolo spôsobené organizačnou zmenou účinnou od 01. októbra 2017, ale výpoveďou zo dňa 01. júla 2013 a následným súdnym sporom o jej neplatnosť, považoval odvolací súd za správny a preskúmateľný. K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci uviedol, že právny režim vzťahov medzi účastníkmi pracovného pomeru v období od podania výpovede do právoplatnosti rozhodnutia o jej neplatnosti sa spravuje ustanoveniami § 77 až § 80 Zákonníka práce, ktoré majú povahu lex specialis a vylučujú aplikáciu ustanovení o prekážkach v práci (§ 142 Zákonníka práce). Zákonník práce neukladá zamestnávateľovi povinnosť pridelovania práce dotknutému zamestnancovi od spornej výpovede do právoplatného rozhodnutia súdu o určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru, a preto nárok na náhradu mzdy podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce v tomto období nevzniká. Proklamoval, že dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o neplatnosti výpovede je „obdobie neistoty“ ukončené a od

nasledujúceho dňa zamestnanec opätovne nadobúda status zamestnanca s príslušnými právami a povinnosťami. Skutočnosť, že žalobkyňa podala žalobu po právoplatnosti rozhodnutia o neplatnosti výpovede, nemá vplyv na posúdenie právneho režimu obdobia od podania výpovede, keďže „obdobie neistoty“ medzi účastníkmi sa spätne nemení. Prekážka v práci na strane zamestnávateľa by mohla vzniknúť až od momentu po právoplatnosti rozhodnutia, ak by zamestnávateľ zamestnancovi neumožnil návrat do práce.

2.1. Odvolací súd sa zaoberal aj odvolacou argumentáciou opierajúcou sa o judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Súdneho dvora EÚ, ktorú nepovažoval v predmetnej veci za aplikovateľnú, vzhľadom na odlišný skutkový a právny základ. Doplnil, že na právnom posúdení žalobkyňou uplatneného nároku nič nemení ani skutočnosť zmeny spoločenského zriadenia, ani skutočnosť, že zákon č. 65/1965 Zb. (predchádzajúci Zákonník práce) umožňoval priznať náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa až do doby, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo keď dôjde k platnému skončeniu pracovného pomeru. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP a § 420 písm. f) CSP.

3.1. Za spornú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 CSP žalobkyňa považovala (parafrázujúc) rozsah nárokov zamestnanca v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru. Inými slovami, či môže zamestnancovi v období od podania neplatnej výpovede do právoplatnosti rozhodnutia o jej neplatnosti (tzv. obdobie „právnej neistoty“) vzniknúť nárok na náhradu mzdy z dôvodu prekážok v práci podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce, osobitne v situácii, keď zamestnávateľ medzičasom vykonal organizačnú zmenu, v dôsledku ktorej zamestnanec nemohol vykonávať prácu v zmysle pracovnej zmluvy. V tejto súvislosti argumentovala, že v predmetnej veci je potrebné zohľadniť judikatúru Súdneho dvora EÚ, najmä rozsudok z 25. júna 2020 vo veciach spojených C-762/18 a C-37/19, ktorý priznal zamestnancovi nárok na dovolenku spätne za celé obdobie neplatného skončenia pracovného pomeru. Z toho dovolateľka vyvodzovala, že počas obdobia právnej neistoty môže vzniknúť zamestnancovi nárok na peňažné plnenia, vrátane náhrady mzdy za prekážky v práci, ak zamestnávateľ vytvorí situáciu, v ktorej znemožní zamestnancovi výkon práce. Žalobkyňa namietala, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil právny režim tohto obdobia, keď aplikoval výlučne § 77 až § 80 Zákonníka práce a nepripustil možnosť súbežného uplatnenia § 142 ods. 3 Zákonníka práce. Uzavrela, že odklonom odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, keď odvolací súd síce na vec použil správnu právnu normu § 142 ods. 3 Zákonníka práce, avšak túto nesprávne interpretoval, keď náhrada mzdy z titulu prekážky podľa predmetného ustanovenia je obdobným nárokom ako je nárok na dovolenku (§ 101 a nasl. Zákonník práce) alebo nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 222 Zákonníka práce).

3.2. Dovolateľka ďalej argumentovala, že z § 79 Zákonníka práce vyplýva len obmedzenie výšky nároku na náhradu mzdy za obdobie 36 mesiacov, avšak to nevylučuje ďalší nárok z titulu prekážok v práci, ak po uplynutí tohto obdobia zamestnávateľ stále neumožní zamestnancovi výkon práce. V kontexte uvedeného poukázala aj na právny význam organizačnej zmeny účinnej od 01. októbra 2017, ktorá podľa nej objektívne spôsobila, že jej pracovné miesto zaniklo a zamestnávateľ jej nemohol pridelovať prácu. Dovolateľka tak nemohla vykonávať prácu pre prekážky v práci výlučne na strane žalovanej od 01. októbra 2017, a to bez ohľadu na to, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok o určení neplatnosti výpovede z 01. júla 2013. S ohľadom na to vyjadrila presvedčenie, že pre účely aplikácie ustanovenia § 142 ods. 3 Zákonníka práce boli splnené všetky podmienky na vznik nároku na náhradu mzdy z titulu inej prekážky v práci na strane žalovanej.

3.3. Žalobkyňa ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné v dôsledku porušenia § 387 ods. 3 CSP a § 393 ods. 2 CSP, pretože v odôvodnení sa nevysporiadalo so všetkými podstatnými námietkami, ktoré žalobkyňa uplatnila v odvolaní, najmä s argumentáciou založenou na judikatúre Súdneho dvora EÚ (rozsudok vo veciach C-762/18 a C-37/19). Odvolací súd

neposkytol zrozumiteľnú argumentáciu k oponentúre žalobkyne týkajúcej sa absolútnej, resp. relatívnej neplatnosti výpovede, povahy účinkov rozhodnutia súdu o vyslovení neplatnosti právneho úkonu v pracovnom práve či záverov uvedených v rozhodnutí Súdneho dvora EÚ. Odvolací súd len formálne odkázal na správnosť odôvodnenia súdu prvej inštancie, pričom jeho odôvodnenie neobsahuje základné zákonné náležitosti. Takýmto postupom podľa dovolateľky došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa [§ 429 ods. 2 písm. a) CSP], v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a s tým spojenú jeho nepreskúmateľnosť, resp. arbitrárnosť.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o

právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

12. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie musí byť zároveň dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v oprávnom konaní. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

13. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

14. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, z hľadiska vyššie definovaných požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia a s tým súvisiace právo na spravodlivý proces, nemôže v kontexte celého súdneho konania obstáť.

15. V danej veci predmet sporu spočíval v posúdení rozsahu nároku žalobkyne na náhradu mzdy z titulu inej prekážky v práci na strane zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce, a to za obdobie od 01. októbra 2017 do 24. júla 2019, pričom kľúčovou právnou otázkou bolo, či počas obdobia právnej neistoty (od podania neplatnej výpovede do právoplatnosti rozhodnutia o jej neplatnosti) môže zamestnancovi vzniknúť takýto nárok a aký význam má v tomto kontexte organizačná zmena uskutočnená u žalovanej od 01. októbra 2017.

16. Žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávne posúdenie právnej povahy účinkov rozhodnutia o

neplatnosti výpovede súdom prvej inštancie, konkrétne, či ide o účinok deklaratórny alebo konštitutívny (čl. IV. odvolania). Uviedla, že právoplatný rozsudok súdu o neplatnosti výpovede mal v danom prípade deklaratórne účinky, keďže len potvrdzoval absolútnu neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Podľa žalobkyne deň právoplatnosti tohto rozhodnutia nemal vplyv na existenciu skutočností, ktoré u žalovanej objektívne nastali pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, a s ktorými bol spojený vznik hmotnoprávných nárokov, vrátane nároku na náhradu mzdy podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce. Ďalej žalobkyňa v odvolaní poukazovala na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ (rozsudok z 25. júna 2020 v spojených veciach C-762/18 a C-37/19), v ktorom Súdny dvor rozhodol aj o vzniku ďalšieho nároku zamestnanca v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru, a to nároku na dovolenku a náhradu za nevyčerpanú platenú dovolenku. S ohľadom na túto judikatúru žalobkyňa napádala záver súdu prvej inštancie, že dôvodom neprideľovania práce žalobkyni bol trvajúci súdny spor, a nie organizačná zmena účinná od 01. októbra 2017. S tým súvisiaci záver súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikácie ustanovenia § 142 ods. 3 Zákonníka práce považovala žalobkyňa za v priamom rozpore s citovanou judikatúrou Súdneho dvora EÚ.

17. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí s uvedenými pre vec podstatnými právnymi otázkami a argumentáciou žalobkyne riadne nevysporiadal. V odôvodnení (body 31. až 43.) sa obmedzil na všeobecné konštatovanie, že právny režim obdobia právnej neistoty je osobitne upravený v § 77 až § 80 Zákonníka práce a že nárok na náhradu mzdy podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce nemôže byť v tomto období priznaný. Odvolací súd však nevysvetlil, aký účinok priznáva rozhodnutiu o neplatnosti výpovede, t. j. či ide o rozhodnutie deklaratórne alebo konštitutívne a zodpovedajúcim spôsobom neozrejmil, aké práva a povinnosti medzi účastníkmi pracovného pomeru počas obdobia právnej neistoty existovali. Rovnako sa odvolací súd dostatočne nevysporiadal s odvolacou argumentáciou žalobkyne založenou na judikatúre Súdneho dvora EÚ, konkrétne na rozsudku z 25. júna 2020 vo veciach C-762/18 a C-37/19. V bode 43. odôvodnenia síce uviedol, že tieto rozhodnutia vychádzali z iného skutkového stavu, avšak konkrétne neidentifikoval rozdielnosť (kontra analógiu) v skutkovom stave, teda v čom konkrétne sa skutkový stav v prejednávanej veci odlišuje od skutkového stavu riešeného v rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ. Odvolací súd zároveň neanalyzoval, či právne závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ o možnosti vzniku peňažných nárokov zamestnanca počas obdobia neplatného skončenia pracovného pomeru sú alebo nie sú aplikovateľné v podmienkach slovenskej právnej úpravy a na skutkový základ predmetnej veci. Tým, že sa odvolací súd obmedzil iba na všeobecné strohé konštatovanie bez špecifického právneho rozboru problematiky, neposkytol stranám zrozumiteľné a preskúmateľné odôvodnenie vo vzťahu k tejto podstatnej odvolacej námietke. Takýto postup je v rozpore s požiadavkami na preskúmateľnosť rozhodnutia a na riadne vysporiadanie sa so všetkými podstatnými tvrdeniami odvolateľa podľa § 387 ods. 3 CSP a § 393 ods. 2 CSP.

18. Takéto opomenutie je v rozpore s požiadavkami § 387 ods. 3 CSP a § 393 ods. 2 CSP, keďže ide o podstatné tvrdenia, ktoré boli v odvolaní výslovne uplatnené, majú vecnú súvislosť s prejednanou vecou a mohli viesť k inému rozhodnutiu vo veci. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

19. Dovolací súd prizvukuje, že jeho závery, na ktorých spočíva zrušujúce uznesenie, nie sú vyjadrením kategorického názoru o opodstatnenosti odvolacích námietok žalobkyne a vôbec ich nemožno interpretovať ako potvrdenie dôvodnosti žalobou uplatneného nároku. Nosným dôvodom vyhovieň dovolania je totiž výlučne skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, a preto je nepreskúmateľné; odníma žalobkyni možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces [čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP], pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobkyne procesne prípustné a tiež dôvodné podľa § 420

písm. f) CSP.

20. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá sama osebe spôsobuje, že napadnuté rozhodnutie nemôže byť považované za správne, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/69/2021, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska ďalších vyslovených námietok a opodstatnenosti argumentácie v spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP.

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.